

”دۇنيە جۈزىلىك ۇيعۇر قۇرىلتايى“ لاڭكەستىكپەن استاسىپ وتىر

□ جىڭ يان

امەرىكا پارلامەنتى قاۇم پالاتاسى شىندىقپەن ساناسپاي، اق پەن قارانى شاتاستىرىپ، خالقارالىق زاڭ مەن خالقارالىق قاتناسى نەگىزگى ولىشمەدە- رىن قىسىنسىز اياق استى ەتىپ، ايتىلمىس ”2019 - جىل ۇيعۇر ادامدىق ۇققتارى ساياسات زاڭ جويا- سن“ قاسارسا ماقۇلداپ، ُوزىنىڭ سۇرقيا نيەتىن اياراداي اشپ كورسەتتى. ال جۇڭگونىڭ ساقشى جاعى تۇراقتاندىرىپ جاريالاعان لاڭكەس ەلەمەنت دولقۇن ايسا باس بولعان ”دۇنيە جۇزىلىك ۇيعۇر قۇرىلتايى“نىڭ امەرىكاداعى كەيىس ساياساتپازدار- دىڭ سوڭىنان سالاپقاتپا، شىنجياڭغا قىسىنسىز كۇپە جاعىپ، جۇڭگو ۇكىمەتىنە جالا جاۋىپ، ۇلتتىق وشپەندىلىك جانە ُدىنىي قايىشلىق تۆدىرۋى ادام- نىڭ زىمىردانىن قايناتادى .

”دۇنيە جۇزىلىك ۇيعۇر قۇرىلتايى“نىڭ نامىز كەيىپ - كەسپىرىن ايقىن كورۇ ۇشىن، ُپىز ”دۇنيە جۇزىلىك ۇيعۇر قۇرىلتايى“نىڭ، سونداي- اق ونىڭ جانديايشاپتارىنىڭ جۇقى جىلداردا نەلەردى ىستە- گەندىگىنە قاراپ كورەلىك: 2017 - جىلى 2 - ايدا جانە 5 - ايدا ”دۇنيە جۇزىلىك ۇيعۇر قۇرىلتايى“نىڭ باس اتامانى دولقۇن چەكە - جەكە سولتۇستىك كيپىرە جانە گەرمانيانىڭ بەيرىلىنىدە 2 رەت اينىلا- مىس ”ستراتەگىيالىق زەرتتەۋ - تالقى جىيىنىن“ اشپ، شەكارا سىرتىنداعى ”شەمسى تۇركىستانشىل“ كۇشتەردى بىرىكتىرىپ، قارۋلى كۇش قۇرىپ، شىنجياڭدا لاڭكەستىك ارەكەت تۆدىرۋعا دايبىن- دالۋدى ورتاعا قويدى؛ 2018 - جىلى 3 - ايدىڭ 10 - كۈنى ”دۇنيە جۇزىلىك ۇيعۇر قۇرىلتايى“نىڭ

لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇدىڭ ”قوس ولىشمى“ نە قاسارسقاندار تۇبىندە زاردابىن ۇزى تارتادى

□ زىڭ شياڭخۇڭ

كورسەتتىكى باس ئورۇنلاردا بولغان قۇرىلتايىنىڭ قاتنىشىدىغان ئەمەلدارلىرى

لاڭكەستىك — خالقارالىق قوعامعا جاپىلىق اپات. دەسەدە، لاڭكەستىككە قاراتا الەمدىك جونگە سالۋدى ورىستەتۋ بارسىىندا امەرىكا باستاعان باتىس ەلدەرى مەيلى خالقارالىق لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ مەمۇرىنىدە بولسىن، الە لاڭكەستىك- كە قارسى تۇرۇ ارەكەتنى ساتسىىندا بولسىن، باستان - اياق ايقىن تۇردە ”قوس ولىشەم“ قولدانپ كەلدى. مۇنداي ارەكەت الەمدىك لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ جۇيەيسن قىقمىداپ قانا قويماي، خالقارالىق ُتارتىپتىڭ ورىنقىلىغىنا دا كورنەكنى تۇردە سوتقە- ەىپ، ارى قاراي لاڭكەستىكنى ُونمىدى جونگە سالۋعا كەدەرگىلىك جاسادى. مىسالى، مەمۇرىن جاعىندا، امەرىكا وزىمەن قارىم - قاتانىسىنىڭ جاقىن - جاتتىعى، السى - جۇقتىغى نەكزىندە نە- مەسە ُوزىنىڭ جەكە باسنىڭ پايداسى ُۇشىن وداق- تاس جانە وداقتاس مەمس ەلدەردە تۇلغىغان لاڭ- كەستىك شاپۇلىداۋعا مۇلدە پارىقتى پوزىتسيا ۇس- تاندى. ال لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ ارەكتەند- دە، امەرىكا، ُپتى، قولنان كەلگەن جاماندىق- تىڭ ُبارىن ىستەدى، مىسالى، لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇدى جەلەۋ ەتىپ ادامدىق ۇقققا سۇ- عاناقتىق جاسادى، ُار ُتۇرلى سىلتاۋ شىعارىپ وزگە ەلدىڭ يەلىك ۇقىغىنا دورەكىلىكپەن كيلىكتى، دورەكىلىكپەن وزگە ەلدىڭ مەملەكەت بېلىگىنىڭ اۋسۇن مەڭگەردى. ”قوس ولىشەم “مەن خالقارالىق لاڭكەستىككە قارسى تۇرىپ، خالقارالىق قوعامنىڭ لاڭكەستىكتى جونگە سالۋ- داعى نىتىمامەن اۋىر دارەجەدە ُبۇلدىرىپ قانا قويماي، كوپتەنگەن ەلدىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇداعى قۇلىنىسىنا ئىقيال جاسادى، ونىڭ ۇس- تىنە امەرىكانىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇدى سىلتاۋراتىپ وزگە ەلدىڭ ىشكى ىستەرىنە كيلىگۋى ۇنەمى امەرىكاغا قارسى تۇرۇ يىغىلىن تۆدىراتىندىقتان ُوزى شاپۇلىداۋ نساناسنا اينال- دى دا، سوڭىندا ونىڭ زارداپىن ُوزى تارتتى .

امەرىكا لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇدا ”قوس ولىشەم“ گە قاسارىستى

لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ مەمۇرىنىدە امەرىكا سىياقتى باتىس ەلدەرى چۇرت مويىندا- عان خالقارالىق ادامگەرشلىك رۇخىنا نەگىزدەل- مەي، قايتا ۇنەمى وزىمەن قارىم - قاتانىسىنىڭ جاقىن - جاتتىغىنا، السى - جۇقتىغىنا نەگىزدە- لپ، بەلگىلى ُپىر ەلدەردە تۇلغىان لاڭكەستىك شاپۇلىداۋ ويقيالارنا تۇرلىشە اڭسى ُپىلدىردى. مىسالى، وزىمەن قارىم - قاتناسى جاقىن ەلدەر- دە نەمەسە وڭىرلەردە نە گىزىنەن امەرىكانىڭ وداقتاس دوستارى — تۇلغىان لاڭكەستىك شاب-

بۇرىنغى باس اتاماندارىنىڭ ُبىرى سەپىت تۇمۇتۇ- لۇق 400 ”شەمسى تۇركىستانشىل“ ەلەمەنتتى باساتىپ، اسكەرى كىيىم كيىپ، قارۇ ۇستاپ تۇرغان، زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك بەينەجازبا ُتۇسىرىپ، بىزگە لاڭكەستىك شاپۇىل قوزغاتىمىز- دىمىن ايتىپ داۋرىقتى؛ 2019 - جىلى 3 - ايدا ”دۇنيە جۇزىلىك ۇيعۇر قۇرىلتايى“نىڭ بۇرىنغى باس اتامانى رايىيا يىتتەرەنتتە دىبىس جازبا تارا- تىپ، ”شەمسى تۇركىستان وقۇ - اعارتۇ جانە ُوزارا كومەك قوعامى“نىڭ ”شەمسى تۇركىستان ُسلام قوزعالىسى“ لاڭكەستىك ۇيمىمەن استا- سىپ، سىرياغا ”جىهاد“ شىلار جىبەرگەنىن ايتتى؛ بۇدان سىرت، ”دۇنيە جۇزىلىك ۇيعۇر قۇ- رىلتايى“ تاغى دا ”شەمسى تۇركىستان وقۇ - اعارتۇ جانە ُوزارا كومەك قوعامى“ مەن بىرلە-

سىپ، ەگىيەتتەگى جۇڭگو شىنجياڭدىق لاڭكەس ەلەمەنتتەردىڭ نيدەرلاندىقا، تۇركىياغا جىلىستائۇنا كومەكتەسىپ، مالايزيا، تاييلاند سىياقتى جەرلەردەگى جۇڭگو شىنجياڭدىق لاڭكەس ەلەمەنتتەردىڭ تۇركىياغا جىلىستائۇنا كو- مەكتەسىپ، تۇركىا ارقىلى سىريا سىياقتى جەرلەرگە ”جىهاد“ قا قاتناسۇعا جىبەردى ... ُپىر قىدىرۇ دەرەكتەر جاقىغى جىلداردا ”دۇنيە جۇزىلىك ۇيعۇر قۇرىلتايى“نىڭ ُورتىسى ”شەمسى تۇركىستان“ لاڭكەستىك ۇيمىى، ”شەمسى تۇركىستان ُسلام قوزعالىسى“ سىياقتىلارمەن اۋىز جالاسۇن جىيىلەتىپ، زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك، بولشەكتەۋشلىك ارەكتەتىرىن جوسپارلاپ كەلگەند- دىگىن، لاڭكەستىك ۇيمىمەن استاسىپ وتىرغاندى-

بەرى، وسى قور قوعامى ”ۇكىمەت مەمس ۇيىم“ تونىن جامىلىپ، دۇنيە ُجۇزىنىڭ جەر - جەرىندە ماسقارا قىلىقتارمە اينالىسۇدا. ۇكرائىادان ۇنەسە- ۇەلەعا دەيىن، يراننان بىرماغا دەيىن، وسى مەملە- كەتتەردە بۇرق ەتكەن قۇلاتۇ قىمىلدارىنىڭ نەمە- سە ”ُتۇستى توڭكەرىستەر“ دىڭ ار جاعىنىدا تۇگەلدەي NEDدىڭ كولەڭگەسى جاتىر .

مۇنمەن عانا تىنباي، لاڭكەستىك كۇشتەرمەن وسىنشاما اشىقتان - اشىق استاسقان ”دۇنيە جۇزد- لىك ۇيعۇر قۇرىلتايى“، اۋەلى، امەرىكا جوعارى جىكتەگىلەرنىڭ قولپاشتاۋىنا يە بولپ وتىر. بېىل 6 - ايدىڭ 4 - كۇنى امەرىكا قاۇم پالائاتاسىنىڭ باستىغى پەلوسىي، NEDدىڭ ُتوراعاسى كارل گەرشمان قاتارلىلار امەرىكا پارلامەنت عىماراتىندا ُوز قولدارىمەن ”دۇنيە جۇزىلىك ۇيعۇر قۇرىلتايى “نىڭ باس اتامانى دولقۇن ايساعا 2019 - جىلغى ”دەموكراتيا ۇلەس سىيلىغىن“ بەردى. 6 - ايدىڭ 6 - كۇنىمەن 7 - كۇنىسە دەيىن، ”دۇنيە جۇزىلىك ۇيعۇر قۇرىلتايى“ امەرىكادا ايتىلمىس ”ۇيعۇر ادام- دىق ۇقىق داىدارسىىنا الەمدىك قارسىلىق كورسەتۋ“ جىيىنىن وتكىزدى، امەرىكا قورعانىس مېنىستىرلىگىنىڭ كومەكشى مېنىستىرى شرۋايفىر، قاۇم پالائاتسىنىڭ مۇشەسى جىم ماگاۋرن قاتارلى امەرىكانىڭ جوعارى جىك ساياساتپازدارى جىىنعا قاتىناسىپ ُسوز سويلەدى، سونداي- اق ەلىمىز- دىڭ شىنجياڭ ىستەرىنە كېلىگۇدى ۇدەتە تۇسۇگە ۇندەپ لەبىردى. ”لاڭكەستىككە قارسى تۇرامىز“ دەپ لەپىرگەن امەرىكا جونىنەن العاندا، مۇنىسى بارىپ تۇرغان الاپاقتىق سوراقلىق .

جۇڭگو شىنجياڭ ُوقىسىرى ۇزاق ۇاقىستان بەرى لاڭكەستىكىنىڭ جانە ۇشقارىلىقتىڭ خاۋپى مەىن قاتەرىنە مەيلىنىشە ۇشىرادى، ۇزدىكىسىز تۇلغىان لاڭكەستىك شاپۇلىداۋ ۇقيىعالارى بۇقارانى ُولمىم - جىتىمگە ۇشىراتىپ، مىال - مۇلكىن زىيانداپ، شىنجياڭ ەكونوميكاسىنىڭ دامۇى مەىن قوعامىنىڭ العا باىمۇىنا اۋىر دارەجەدە كەدەرگىلىك

لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇدىڭ ”قوس ولىشمى“ نە قاسارسقاندار تۇبىندە زاردابىن ۇزى تارتادى

كورسەتتىكى باس ئورۇنلاردا بولغان قۇرىلتايىنىڭ قاتنىشىدىغان ئەمەلدارلىرى

لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ ارەكەتىندە دە ويىنا كەلگەنىن ىستەدى. وينىكەنى ُوزىن دۇنيە جۇزىند- دەگى ”دەموكراتيانىڭ ماياڭى“ جانە ”ادامدىق ۇقىقتىڭ قورغاۋىشى“ دەپ قاراعاندىقتان، امەرىكاداعى ُشىىنارا ادامدار لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ بارسىىندا ”ُار ُتۇرلى سىلتاۋ شىعارىپ“، وزگە ەلدىڭ يەلىك ۇقىغىنا سۇ- عاناقتىق جاساۋعا جال تاپتى. 20 - عاسىردىڭ 90 - جىلدارىنىدا العا قويىلغان ”ادامدىق ۇقىق يەلىك ۇقتىقان جوعارى تۇرادى“ دەگەن ۇراننان، 21 - عاسىردا العا قويىلغان ”دەموكراتىيا، بەيىتشىلىك ُپاقتاسى“، ”لاڭكەستىككە قارسى تۇرىپ، ُوزىن قورغاۋ ۇقىعى نازارياسى“ جانە ”قورغاۋدىڭ جاۋاپ- كەرشلىگى“ سىياقتى نازارىيە نەمەسە كوزقاراستارعا دەيىن، امەرىكا باستاعان باتىس ەلدەرى باستان - اياق وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەردىڭ يەلىك ۇقىغن شەكتەيتىن، سول ارقىلى وسى ەلدەرگە اسكەرى ىستەر جاعىمان كيلىگەتىن نازاريالىق دالەل- دەردى قاراستىردى. ماسەلىن، ”لاڭكەستىككە قارسى تۇرىپ، ُوزىن قورغاۋ ۇقىعى نازارياسى“ نا ساي، امەرىكا 2001 - جىلى جانە 2003 - جىلى اۋ- عانىستان جانە يراق ىنىدى ەكى يەلىك ۇقتىى ەلگە ىلگەرىندى - كەينىدى لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ اسكەرى ىستەر ارەكتەتىن قولدانىپ، وسى ەكى يەلىك ۇقتىى ەلگە اۋىر دارەجەدە سۇغاناقتىق جا- سادى. دەسەدە، امەرىكا يرماقتان زور كولەمدى قىرعىنداعىشى قارۇ - جارااق تابا الماعاندىقتان، سو- ڭىندا دۇنيە جۇزىندەگى قوعامدىق پىكىردىڭ سىنىد- نا جانە كەلەكەسىنە ۇشىرادى؛ مۇنمەن قويماي، امەرىكانىڭ ”لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ ارەكتى“ دە وسى ەكى ەلدە ساياسى دۇربەلەڭ جانە ەل ُشى قاقتىغى تۇلۇنىڭ قاينارىنا اينالدى، كوپ جىلدىن بەرى، وسى ەلدەردە ورىنقىلىق سىكە اسپادى، قايتا ارت - ارتىنان سوغىسى، بىلپىقالق تۇىلدى .

”لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ“دى جەلەۋ تىرەك ەتەتىن جۇيەلى نازاريا نەمەسە كوزقا- راس تابا الماسادا، امەرىكاداعى ُشىىنارا ادامدار وزگە ەلدىڭ ىشكى ىستەرىنە كيلىگەتىن ”سىلتاۋلار“ دى تاپتى. ماسەلىن، ُوزى مەڭگەرىپ وتىرغان يىلىك بايلىغىنان جانە مەمۇرىن قاينارىنان پايداانۇ ارقىلى باتىس ەلدەرى ُشىىنارا وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەرگە ”يەلىك ۇقتىى مەمس“، ”جالعان يەلىك ۇقتىى“، ”جارتىلاي يەلىك ۇقتىى“ ەلدەر دەپ ايدار تاقىتى، سول ارقىلى وسى مەملەكەتتەر- دىڭ يەلىك ۇقىغىنا قالاعانىششا سۇغاناقتىق جاساۋعا نەمەسە تارتىپ الۇعا جال تاپتى. مۇنان تىسى، ور- كەندەپ كەلە جاتقان ەلدەردە تۇلغىان ”قوعامدىق دۇربەلەڭ“، ”ادامدىق ۇقققا سۇغاناقتىق جاساۋ“، ”لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇى دارمەىسىز بولۇ“ سىياقتى جاپىتەر باتىس ەلدەرىنىڭ اسكەرى ىستەر جاعىنان تىكە كيلىگۇىن تۆدىراتىن ُارى امەرىكانىڭ

جاسادى. قازىر شىنجياڭ ُسى جۇزىندىكتى تىياناتق ەتىپ، ”ُپىر جاعىمان سوققى بەرۇدى يگەرۇمەن بىرگە، ُپىر جاعىمان ساققانۇدى يگەرىپ“، تارىبە- لەۋ - باۋلۇ قىزمەتى سىياقتىلاردى ورىستەتۇ ارقىلى لاڭكەستىك پەن ۇشقارىلىقتىڭ ُوسىپ - ُورىبىتىن توپىرامىن جانە شارات - جاعدايىن تۇبىرىنەن جويىپ، زاڭعا جەڭىل دارەجەدە قىبعاشتىق جاساعان قىلمىستىق ارەكەتى بار ادامداردى ەڭ جوعارى شەكتە نىتىماقتاستىرىپ، تارىبەلەپ، قۇتقارىپ، ولاردىڭ لاڭكەستىك پەن ۇشقارىلىقتىڭ زىيانىنا ۇشراۋشىعا جانە قۇرباندىغىنا اينالۇىنان ساقتاندى. فاكت بۇل شارالاردىڭ شىنجياڭ جاعدايىن ورنىق- تىرۇدا شەشۇشى رول اتقارغاندىمەن دالەلدەدى، قا- زىرگە دەيىن شىنجياڭدا 3 جىل بويى زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك دەلوسى تۇلمادى .

”دۇنيە جۇزىلىك ۇيعۇر قۇرىلتايى“ نا جانە ونىڭ قالقانسىنداعى كۇشتەرگە ۇمىلگە قاراساق، ول جۇڭگونىڭ مەملەكەت خاۋبىسىزدىگىنە اۋىر قاتەر ُتوندىرۇ قىمىلدارىمەن ۇزدىكىسىز اينالسۇدا، قا- تىستى مەملەكەتتەر ُپاز - باياعىسىىنشا تۇ سىرتىنان قورعاشتاپ، ولاردى ەر كىنە جىبەرۇدە، سونداي - اق قارجىلاي كومەكپەن قامتاماسىز تەتۇدە. ُپىزدىڭ وسى مەملەكەتتەردەىن ”شەمسى تۇركىستانشىل“ كۇش- ەتەردى قامتاعان ”ۇش ُتۇرلى كۇش“ كە ُارقانە- داي فورمادا قارجىلاي كومەك بەرۇدى جانە ونى قولداۋدى دەرمۇ دوعارۇدى، جۇڭگونىڭ ىشكى سىنىە ُارقانداي فورمامەن كيلىگۇدى توقتاتۇدى تالاپ ەتۇ ُجونىمىز بار . ولاردىڭ لاڭكەستىكى، زورلىقتى كۇش ارەكەتتەردى قولداۋى وزىنە دە، وزگەكە دە كەسىرىن تىگىزەدى، ەڭ سوڭىندا، بىى- رەۋەگە سىلتەنگەن شوپقارى وزىنە تيەتىن بولادى .

(بۇل ماقالا 2019 - جىلى 12 - ايدىڭ 7 - كۇنىڭى «خالق گازەتى»نە باسلىغان)

۱۹۸۱-يىلى ۱۱-ئاينىڭ ۲-كۈنى ئامېرىكا تەنھەرىكەتچىسى جىم كېمبېلنىڭ پىئېر ئېستېمېن ئېلىنىشى

وسى مەملەكەتتەردىڭ بېلىگىنىڭ اۋسۇن ىلگەرلە- نەتىن سەبەپكە اينالۇى مۇمكىن. ماسەلىن، امەرىكا وزگە ەل ۇكىمەتىنىڭ ماقۇلداۋىىسىز يەمەىن، سومالي، پاكىستان سىياقتى مەملەكەتتەردىڭ شەكارا- سى ىنىشىدە ۇشقىشىسىز ۇشاق ارقىلى شاپۇلىداۋ ارە- كەتىن جۇرگىزىپ، وزگە ەلدىڭ يەلىك ۇقىغىنا سۇعا- ناقتىق جاساۋمەن بىرگە، كوپتەنگەن جازىقىسى جاي بۇقارانىڭ ُولمى - ُچىتىمىن تۆدىردى. وسىنداى زورە- كەرلىك جانە اپەرباقاندىق شارالار لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇعا پايداسىز بولپ قانا قويماي، جازىقىسىز جاندارعا زالال جەتكىزگەنىدىكتەن، كوپتەنگەن وشپەندىلىك يىغىل تۆدىرىپ، لاڭكەستەردىڭ ادام جىناۋىنا قوعامدىق پىسى- جولويالىق شارت - جاعداي ارتىرەلدى .

ەڭ سوراقسىى، امەرىكا ۇنەمى لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ اتىمەن وزگە ەلدىڭ مەملەكەت بېلىگە- نىڭ اۋسۇىن شەڭگەلدەدى، بۇل خالقارالىق قو- عامنىڭ لاڭكەستىككە سوققى بەرۇ بارىسىندا بەرىك قامال سوعا الماۋىن تۆدىرغان ماڭغىزدى سەبەپكە اينالدى. قۇن كوزقاراسى جاعىندا، امەرىكاداعى ُشىىنارا ادامدار وزگە ملەدە باتىستپەن پارىقتى ساياسىي ُتۇزىم، دامۇ جولى، مادەنىيەت پارقى سىياقتىلار بار بولغاندىقتان، تۆكەلدەي امەرىكانىڭ ”الەمدىك لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ سوغىسىن“ ىل- گەرىلەتۇتىنە كەدەرگى بولپ وتىر دەپ قاراۋدا. مەملەكەتتەر ارا ورتىن تەپكەن پارىقتارعا قاراتا، امەرىكا مەىن باتىس قاشاندا نەمەسە باسقالاردى وزگەرتۇ، نەمەسە باسقالاردى جوپۇ سىندى ەسەر- سوقتىق ئىغىل بايقاتقان، مىنە بۇل دا ”وركەنىيەت- ەتەر قاقتىغىسى ُپاقتاسى“نىڭ قازىرگى جاعدايدا قايتا داۋرەن سۇرە باستاۋىنىڭ ىشكى سەبەبىنە اينالدى. امەرىكاداعى ُشىىنارا ادامدار لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇدى وركەندەپ كەلە جاتقان ەلدەردە باتىسشا دەموكراتىيانى جولعا قويۇمەن بايلانسىتت- رىپ، لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ اتىمەن وزگە ەلدىڭ مەملەكەت بېلىگىن قۇلاتۇ قىلقتارىمەن اينال- ىستى. الايدا، ”وركەنىيەتتەر قاقتىغىسى ُپاقتاسى“ نەگىزىندەگى لاڭكەستىككە قارسى شارالارى مەجە- لى ونىمگە قول جەتكىزۇى بىلاي تۇرىسىن، الەمدە- گى لاڭكەستىكتى ”قارسى تۇرغان ساپىن ورشەلىتۇ“ دەي شىتىرمان كۇيىگە كىرگىزدى. يەلىك ۇقق جۇيەسى جاعىندا، امەرىكا سىياقتى باتىس ەلدەرى مەملەكەت- تىڭ يەلىك ۇقىغى خالقارالىق لاڭكەستىككە شەكارا اتتاپ سوققى بەرۇدىڭ كەدەرگىسىنە اينىلالهۋى كەرەك دەپ قارادى، ونىڭ ۇستىنە لاڭكەستىك-

تىڭ تۇلۇپىن جانە ُورشۇىن تەجەۋدىڭ ُادىسى باتىسشا دەموكراتىيالىق قۇن كوزقاراسىنىڭ تارال- ۋىن ىلگەرىلەتۇ، وسىعان بولا، اۋەلى، وزگە ەلدىڭ زاڭدى مەملەكەت بېلىگىن اۋدارىپ تاس- تاۋعا بولادى دەپ ەسەپتەدى. الايدا، دورەكە- لىكىپەن قارۋلى كېلىگۇ ُتاسىلى ارقىلى وزگە ەلدىڭ مەملەكەت بېلىگىن اۋدارىپ تاستاۋىنىڭ نايىتىجەسى كوپىىندە وسى مەملەكەتتەردىڭ ويران - وسپىرىى شىغۇىنا، خالىقنىڭ بوسىپ پاناسىز قالۇىنا اپارىپ سوقتى. (جالعاسى 4 - بەتتە)